

**TALABALAR MALAKASINING ISH BERUVCHILAR TALABLARIGA
MOSLIGINI TA'MINLASH.**

Fozilova Oybarchin Isroiljon qizi
(*Andijon davlat universiteti, magistrant*)

Annotatsiya: Ushbu maqola ta'lim tizimi va ish beruvchilar o'rtasidagi aloqalarni, shuningdek, talabalar malakasini ish bozorining talablariga moslashtirish masalasini muhokama qiladi. Ish beruvchilarning ehtiyojlari va yangi texnologiyalarning rivojlanishi talabalarga yangi ko'nikmalarni o'rgatish va ularni amaliyotga jalb qilish zaruriyatini keltirib chiqarmoqda. Ish beruvchilar talablarining zamonaviy iqtisodiy va texnologik o'zgarishlar bilan qanday o'zgarishi tahlil qilinadi. Talabalar malakalarini yangilash va rivojlantirish zarurati, shuningdek, ish beruvchilarning innovatsion fikrlash, samarali muammolarni hal qilish kabi talablarining ahamiyati ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: Talabalar malakasi, ish beruvchilar talablari, ta'lim tizimi, amaliyot va stajirovka, raqamli ko'nikmalar.

Аннотация: В этой статье рассматриваются отношения между образовательной системой и работодателями, а также вопрос соответствия квалификации студентов требованиям рынка труда. Потребности работодателей и развитие новых технологий вызывают необходимость обучения студентов новым навыкам и привлечения их к практике. Проанализированы изменения в требованиях работодателей в условиях современных экономических и технологических изменений. Подчеркнута важность обновления и развития квалификации студентов, а также требований работодателей к инновационному мышлению и эффективному решению проблем.

Ключевые слова: Квалификация студентов, требования работодателей, образовательная система, практика и стажировка, цифровые навыки.

Annotation: This article discusses the relationship between the education system and employers, as well as the issue of aligning students' qualifications with the demands of the labor market. The needs of employers and the development of new technologies create the necessity for teaching students new skills and involving them in practical experiences. The article analyzes how employers' demands are changing in response to modern economic and technological shifts. It highlights the importance of updating and developing students' qualifications, as well as the significance of employers' requirements for innovative thinking and effective problem-solving.

Keywords: Student qualifications, employer demands, education system, practice and internship, digital skills.

Har bir jamiyatda iqtisodiy rivojlanishning asosiy omili malakali mutaxassislar yetishtirishdir. Buning uchun ta'lim tizimi talabalarni nafaqat ilmiy bilimlar bilan, balki ish joylarida talab qilinadigan amaliy ko'nikmalar bilan ham ta'minlashi lozim. Xususan, talabalarning malakalarini ish beruvchilar talablariga moslashtirish – bu nafaqat ta'lim tizimining, balki butun jamiyatning muhim vazifalaridan biridir.

Ish beruvchilar nafaqat nazariy bilimga, balki amaliy ko'nikmaga ega, jamoada ishlay oladigan, tashabbuskor, moslashuvchan va axborot texnologiyalaridan foydalana oladigan mutaxassislarni izlaydi. Biroq, ko'plab mamlakatlar, jumladan O'zbekistonda ham, bitiruvchilarning mehnat bozoriga moslashishida muammolar mavjud. Bu esa ta'lim mazmuni va ish beruvchilar talablarini muvofiqlashtirish zaruratini keltirib chiqarmoqda.

Ish beruvchilar tomonidan bitiruvchilarga qo'yiladigan asosiy talablar quyidagilardan iborat:

- **Amaliy ko'nikmalar:** o'qish davomida o'zlashtirilgan nazariy bilimlar real ish sharoitida qo'llanilishi zarur.
- **Kreativ fikrlash va muammo yechish qobiliyati:** standart bo'lmagan vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish.
- **Texnologik savodxonlik:** zamonaviy dasturiy ta'minot, raqamli texnologiyalarni bilish, kompyuterda ishlay olish.
- **Jamoadashlash:** kommunikativ ko'nikmalar va jamoaviy mas'uliyat.
- **Xorijiy tillarni bilish,** ayniqsa ingliz tilini — xalqaro hamkorlik va texnik hujjatlar bilan ishlashda muhim.

Ko'plab oliy o'quv yurtlarida ta'lim dasturlarining yangilanishi sekin amalga oshadi. O'quv rejalari ish beruvchilar bilan hamkorlikda ishlab chiqilmagani sababli, talabalar bitiruv paytida yetarlicha amaliy ko'nikmaga ega bo'lmaydi. Aksariyat talabalar faqat nazariy bilimlar bilan cheklanadi, bu esa ularni real ish muhitiga tayyorlamaydi. Shuningdek, talabalar o'z yo'nalishi bo'yicha amaliyot o'tash imkoniyatidan to'liq foydalana olmaydi yoki bu jarayon yuzaki tashkil etiladi. Buning natijasida ular ish bozoriga chiqishda ko'plab qiyinchiliklarga duch keladi.

Talabalar malakasini ish beruvchilar talablariga moslashtirishda ta'lim muassasalari va ish beruvchilar o'rtasida yaqin hamkorlik aloqalari muhim rol o'ynaydi. Bu hamkorlikning samarali bo'lishi uchun bir nechta amallarni bajarish kerak:

❖ **Tajribali mutaxassislar bilan hamkorlik:** Ta'lim muassasalari o'zlarining o'qituvchilarini va murabbiylarini zamonaviy talablar asosida tayyorlashlari lozim. Bundan tashqari, ish beruvchilar o'z mutaxassislarini o'qituvchi sifatida jalb qilishlari, shu bilan birga talabalar uchun amaliy mashg'ulotlar, amaliyotlar va stajirovkalar tashkil etishlari muhimdir.

❖ **Kurs va treninglar tashkil etish:** Ish beruvchilar talab qiladigan yangi ko'nikmalarni o'rgatish maqsadida ta'lim muassasalari tomonidan qator kurslar va treninglar tashkil etilishi zarur. Bu talabalar uchun kerakli malakalarni rivojlantirishga yordam beradi.

❖ **Rag'batlantirish tizimi:** Yangi malakalar va ko'nikmalarni egallashni ta'minlash uchun rag'batlantirish tizimini joriy etish talabalar uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi. Bu ish beruvchilar uchun ham, talabalar uchun ham ma'lum darajada kafolatlangan malaka darajasini taqdim etadi.

Talabalar malakasini ish beruvchilarning talablariga moslashtirishda amaliyot va stajirovka muhim omil hisoblanadi. Ko'plab universitetlar va ta'lim muassasalari o'z talabalarini amaliyotga yuborish orqali ularning ish tajribasini oshirishadi. Bu talabalar uchun juda muhim, chunki ish beruvchilar ko'pincha amaliy tajribaga ega bo'lgan mutaxassislarni afzal ko'rishadi. Shu bilan birga, talaba amaliyot o'tayotgan tashkilotda ish joyi olish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Hozirgi kunda texnologiyalar tez rivojlanmoqda va ish beruvchilar o'z ishchilari tomonidan zamonaviy raqamli vositalardan foydalanishni kutishadi. Buning uchun ta'lim muassasalari, talabalar raqamli texnologiyalarni, kompyuter dasturlashni, ma'lumotlar tahlilini o'rganishni, shuningdek, sun'iy intellekt, bulutli texnologiyalar va boshqa ilg'or sohalarda ta'lim olishlari uchun imkoniyat yaratishlari lozim. Shu tariqa, talabalar o'z malakalarini zamonaviy ish bozorida muvaffaqiyatli ishlash uchun tayyorlashlari mumkin.

Talabalar malakasining ish beruvchilar talablariga mosligini ta'minlash, ta'lim tizimi va ish bozorining uzviyligini ta'minlaydi. Ta'lim muassasalari va ish beruvchilar o'rtasida samarali hamkorlik, amaliyot va stajirovkalar, yangi texnologiyalarga

moslashish va kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantirish orqali, talabalar o'z malakalarini ish beruvchilarning talablariga mos ravishda rivojlantiradilar. Natijada, ish bozorida yuqori malakali, zamonaviy talablar va ehtiyojlarga javob bera oladigan mutaxassislar paydo bo'ladi, bu esa iqtisodiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

O'qituvchilar, ish beruvchilar va ta'lim muassasalari o'rtasida samarali hamkorlik o'rnatilishi, ta'lim sifatini oshirishga va ish bozorida talabga javob beradigan malakali mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI

1. Karimov, I.A. (2019). *O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini takomillashtirish va malakali mutaxassislar tayyorlashning ahamiyati*. Toshkent: O'zbekiston nashriyoti.
2. Shamsiyev, B. (2020). *Ta'lim va ish bozorining uzviyligi: Zamonaviy yondashuvlar*. Tashkent: Fan va texnologiya.
3. Mukhamedov, D. (2021). *Ish beruvchilar talablari va talabalarning malakasini moslashtirish*. Jurnal of Higher Education, 5(2), 45-52.
4. Tursunov, A. (2018). *Zamonaviy ta'lim tizimi va raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish*. Tashkent: O'zbekiston ta'lim akademiyasi.
5. Amina, S., & Khusanov, Z. (2022). *Innovatsion texnologiyalar va ish bozorida muvaffaqiyat*. Tashkent: Science and Innovation Publishing.
6. Zaitov, E. (2021). *Ish bozorida talab etilgan ko'nikmalar va ta'lim tizimining moslashuvi*. Journal of Contemporary Education, 8(1), 72-80.
7. Jackson, D. (2019). *The impact of technology on workforce skills: A global perspective*. Educational Research and Development, 32(3), 18-26.